

ΜΟΥΣΙΚΗ Κ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΠΕΜΠΤΗ ΛΑΪΚΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Έντελώς ιδιαίτερη σημασία έδωσε στη συναυλία της Κυριακής ή πρώτη της νέας συμφωνίας του Καλομοίρη. Όλοι όσοι έχουν μιά θέση κι' ένα όνομα στο μουσικό ελληνικό κόσμο, συγκεντρώθηκαν έκεί γιά ν' ακούσουν αύτή την τελευταία πρός το παρόν εκδήλωσι της τέχνης του εδηγού συνθέτου της μουσικής ελληνικής ζωής.

Χωρίς να ρίξη κανείς μιά ματιά στην παρτιτούρα και μονάχα μέ μιά άκρόασι θάταν τολμηρό να κάνη μιάν άνάλυσι κριτική του πλουσιώτατου έργου. Ό μουσικός παρατηρητής σέ τέτοιες περιστάσεις θά προσπαθήση να μιλήση μονάχα άπό τή βάσει της πρώτης αύθορμήτης έντυπώσεως πού δέχεται και πού ίσως-ίσως — όχι βέβαια πάντα άλλά συνηθέστατα — άκριβώς έπειδή είνε άνεπηρέαστη άπό τίς ξεχωριστές του γνώσεις, βρίσκει άσφαλέστερα την ούσία, φθάνει φυσικώτερα στον πυρήνα του καλλιτεχνήματος.

Σύμφωνα λοιπόν πρός την γενική μου αύτην πρώτην έντύπωσιν όφείλω να όμολογήσω ότι στην παρέκτασί μας πρόκειται περί έργου μεγάλου άναστήματος. Πρόκειται άκόμη περί μιάς έξαιρετικά σοβαρής και κατά τό πλείστον εύτυχούς προσπαθείας συλλήψεως και άποδόσεως της ιδιαιτέρως χαρακτηριστικής άτμοσφαίρας πού έχει το έλληνικό τοπίο, ό έλληνικός άέρας. Έδώ βρίσκω συναντώντας ό,τι — έκτός ώρισμένων έλαχίστων έξαιρέσεων, πού κατά καιρούς μέ χαρά μου πάντα άνάφερα — άδικα ζητούσα στίς συμφωνίες των Έλλήνων συνθετών:

Μιά μουσική πού άντλεί την έμπνευσι και την ιδιαίτερη προσωπική της άξία άπό τίς γονιμοποιητικές γραμμές της έλληνικής γής, άπό την ξεχωριστή ποιότητα του έλληνικού άέρος, άπό τίς πλάνες πλούσιες διαπλάσεις του έλληνικού φωτός. Καί αύτό δλο κάνει την 'Ελληνική Μουσική!

Καί πρός άποφυγήν κάποιας συγθέτης. Ή τέχνη του μπορεί νάνε άριστη χωρίς νάχη τον έλληνικό χαρακτήρα. Άλλά το ούσιώδες είνε να γράφη καλή μουσική. Αύτό προέχει.

Όταν τώρα, όπως στην περίπτωσι Καλομοίρη, συνδυάζει και τά δύο, ό,ταν κοντά στά πολλαπλά της χαρίσματα ώς μουσικής άπολύτως, έχει και όλες τίς ιδιότητες της έθνικής, νομίζω, πώς πρέπει να αίσθανόμαστε διπλή χαρά. Γιατί είνε άλήθεια πώς καιρούς να βιώση ή Έλλάς το έπισκεπτήριό της μέ έντελώς προσωπικά έργα, στην παγκόσμια μουσική κίνησι και νά παρουσιάση μέ τον τρόπον αύτον τά άναμφισβήτητα δείγματα της μουσικής της ζωής.

Καί νομίζω πώς προχθές κάναμε ένα σεβαστότατο βήμα πρός την ώραία αύτην έλπίδα.

Όπως είπαμε λοιπόν, γιά μένα, ή σημασία της συμφωνίας αύτης έγκειται κυρίως είς την πραγματοποίησιν της προσπαθείας πού γίνεται γιά να γεννηθή ή έλληνική μουσική.

Μπροστά σ' αύτό το εύτυχές γεγονός έλαττώνεται ή καλλίτερα έκμηδενίζεται ή βαρύτης των λαπτομερειακών έλαττωμάτων.

Γιά μένα καί, φαντάζομαι, γιά δλους έκείνους, πού ένδιαφέρονται σοβαρά γιά την έλληνική τέχνη καί στορτικά την παρακολουθούν, το εύτυχέστατο συμπέρασμα του πρώτου της Κυριακής είνε πώς: ύπάρχει κάποιος, πού βλέπει καθαρά μέσα στά πράγματα, πώς άκούει σ' αύτά ό,τι ούσιώδες κρύβεται μέσα τους καί πώς έχει τή φαντασία, την ίκανότητα καί τίς γνώσεις πού χρειάζονται γιά να τους δώση μουσική καί ήχητική μορφή.

Δέν θέλω να κρύψω ότι γιά να καταλάβω το έργον, οί τίτλοι του μ' ένοχλοῦσαν μᾶλλον άντί να μέ βοηθοῦσαν. Άλλά ή μεγαλείτερη ή μικρότερη άξία ένός μουσικού έργου δέν είνε δυνατόν να μειωθῆ άπό την άποτυχίαν ή την έπιτυχίαν των άλλως ώραιοτάτων φιλολογικῶν ὑδηγῶν καί ὑποδείξεων.

Ότι έπίσης στό πρῶτο μέρος μέ τίς συνεχείς έναλλαγές των πολλῶν του έπεισοδίων χάνοταν ή συνεκτική γραμμή. Ότι καί στά άλλα μέρη πού καί πού μερικές μακρολογίες έλάττωναν το βάθος.

Άς τά παραδεχθοῦμε δλα αύτά. Μά ποιό άπό δλα είνε τόσο δυνατό ὥστε νά θέση έν άμφιβόλῳ καί γιά μιά στιγμούλα την άπέραντη γενική άξία του έργου;

Όποιος — γιά ν' άναφέρω μόνο μερικά άπό τά ζηλευτά πολύτιμα τετράδια της συμφωνίας — κατορθώνει στην άρχή του εἰδυλλίου έκεί πού ή σιγανές φωνές της χορῳδίας κοντά στίς προστριβές πού άκούονται έπίσης σιγανά μέ τάς «δευτέρας» άπό την όρχήστρα, νά άποδώση το παράξενο έκείνο τραμούλισμα, το έκτυφλωτικό έκείνο άλλά τόσο ώραῖο παιγνί δι τοῦ έλληνικοῦ θερμοῦ άέρος καί

(Συνέχεια εἰς την 7ην σελίδα)

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 2ας σελίδος)

μᾶς κάνει νὰ βλέπωμε τοὺς ἀτμοὺς θὲ λεγα ποὺ ἀναδίδονται ἀπὸ τὴν ξηρὴ κιτρινωπὴ γῆ ὅταν ὁ ἥλιος ὀργιάζει ἐπάνω της τὰ ὁλόκαυτα ἑλληνικὰ μεσημέρια:

"Οποιος ἐπιτυχαίνει στὴ θαυμάσια ἐκείνη μπαλλάντα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου μὲ ἕνα τόσο διαβολικὸ συνδυασμὸ σοβαρότητος καὶ χιούμορ νὰ εἰσδύσῃ ὡς τὰ κατάβαθα τῆς πολύπτυχης λαϊκῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς:

Καὶ ἔπειτα στὴν τελευταία φράσι τόσο πειστικὰ νὰ πλάσῃ τοὺς πλασεῖς ἀπέραντους ὁρίζοντας τῶν μεγαλόπρεπων ὑποβλητικῶν ἑλληνικῶν βουνῶν:

"Εχει νομίζω τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ νὰ τὸν ἐξετάσωμε σοβαρά, καὶ φρονῶ πὼς ἀπέκτησε δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας γιὰ τὰ ὡραῖα ἀποτελέσματα τῶν κόπων του ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς. Ἡ ἑλληνικὴ τέχνη θὰ τοῦ σφίξῃ τὸ χέρι γιὰ νὰ τὸν συγχαρῇ.

"Οσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσι νομίζω πὼς ἂν λησθοῦν ὑπ' ὄψιν ἡ τρομερὰ δυσκολίες τοῦ ἔργου ἦταν ἄξια σεβασμοῦ.

Ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Μητρόπουλος ποὺ εἶχε ἐμπνευσθῇ ὁλόκληρος καὶ ζοῦσε μὲ τὴν ψυχὴ ἐκείνου ποὺ ἀναδημιουργοῦσε, ὡδήγοῦσε τοὺς μουσικούς του σ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες μὲ ὅλην τὴν θέρμην τῆς ὡραίας του μουσικότητος.

Καὶ ὑποβοήθησαν μὲ ἀληθινὴ ἀφοσίωσι τὶς προσπάθειές του καὶ ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ χορῳδία καὶ ἡ δεσποινὶς Νικολαΐδου μὲ τὴν πλούσια φωνή της καὶ τὴν μουσικότητά της καὶ ὁ κύριος Σκαντζουράκης μὲ τὸ ὡραῖο σόλο τοῦ βιολιοῦ.

Ἡ ἐπιδοκιμασία τοῦ κοινοῦ ἦταν θερμότατη καὶ ὁμόφωνη.

Γιὰ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ προγράμματος θὰ πῶ μονάχα ὅτι ἡ σολίστ κυρία Αἰκατερίνη Σκάκου ἀπέδωσε τὸ κοντσέρτο τοῦ Μέντελσον μὲ εὐχέρειαν καὶ μουσικότητα καὶ ἐπεδοκιμάσθη συμπαθέστατα ἀπὸ τὸ κοινόν.

ALEX THURNEYSSEN